

Фінансово-господарська діяльність навчального закладу в умовах становлення ринкових відносин. Предмет і завдання

Фінанси є однією з найбільш важливих і складних економічних категорій. Вони мають як видиму, так і приховану форму прояву. Видима сторона фінансів проявляється у грошових потоках, які рухаються між суб'єктами фінансових відносин. Ці потоки - їх характер і форми, спрямованість і обсяги - виступають предметом практичної фінансової діяльності. Прихована сторона фінансів пов'язана з тим, що відображають ті чи інші грошові потоки, а саме – рух вартості створеного у суспільстві валового внутрішнього продукту, тобто обмінні й розподільні відносини. Від налагодженості їх відносин залежить ефективність економічної системи і розвиток суспільства. Ці відносини характеризують внутрішню сутність фінансів і є предметом фінансової науки.

Організаційна структура фінансової системи – сукупність фінансових органів та інститутів, яка характеризує систему управління фінансами. Необхідність розподілу і перерозподілу ВВП є об'єктивним явищем, форми і методи фінансових відносин відображають установлену в світовій практиці внутрішню структуру фінансової системи. Разом з тим рух грошових потоків здійснюється не сам по собі, а керується певними управлінськими структурами, юридичними і фізичними особами. Це суб'єктивна сторона побудови фінансової системи, яка, маючи певні закономірності, відображає умови конкретної країни.

В основі виділення органів управління фінансовою системою лежить її внутрішня структура. Загальне керівництво фінансовою діяльністю в будь-якій країні здійснюють органи державної влади і управління.

До організаційного складу фінансової системи України входять:

а) органи управління:

- Міністерство фінансів;
- Державна податкова адміністрація;
- Контрольно-ревізійна служба;
- Казначейство;
- Рахункова палата;
- Аудиторська палата;
- Комітет з нагляду за страховою діяльністю;
- Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- Пенсійний фонд;
- Фонд соціального страхування;
- Державний іноваційний фонд;

б) фінансові інститути:

- Національний банк;
- Комерційні банки;
- Страхові компанії;
- Небанківські кредитні установи (ломбард тощо);
- Міжбанківська валютна біржа;
- Фондові біржі;
- Фінансові посередники на ринку цінних паперів.

Фінансові органи та інститути	Ланки фінансової системи	Напрями діяльності
Міністерство фінансів	бюджет держави	Складання і виконання
	державний кредит	Випуск позик, використання залучених коштів, погашення боргів
	міжнародні фінансові відносини	Взаємовідносини з урядами інших країн міжнародними організаціями і міжнародними фінансовими інститутами
	Фінанси підприємств	Організаційне регулювання фінансової діяльності
Державне казначейство	бюджет держави	Виконання Державного бюджету
Контрольно-ревізійна служба	бюджет держави	ревізії складання і виконання бюджетів, контроль за використанням бюджетних асигнувань
	фінанси державного сектора	контроль за фінансовою діяльністю
Державна податкова адміністрація	бюджет держави	облік платників податків і обов'язкових платежів, контроль за дотриманням податкового законодавства
	Загальнодержавні цільові фонди	
Рахункова палата Верховної Ради	Державний бюджет	Контроль за складанням і виконанням бюджету
	Державний кредит	Контроль за залученням, використанням і погашенням державних позик
	Фінансовий ринок	Контроль у сфері грошово-кредитної політики
Комітет з нагляду за страховою діяльністю	Страхування	Видача ліцензій на страхову діяльність; контроль за діяльністю страхових компаній
Страхові компанії	Страхування	Здійснення страхових операцій
Аудиторська палата	фінанси підприємств	видача ліцензій аудиторам і аудиторським фірмам, контроль за аудиторською діяльністю
Аудиторські фірми	Фінанси Підприємств	проведення незалежного фінансового контролю
	Кредитна система	Реєстрація банків, видача ліцензій на окремі банківські операції, банківський нагляд

Національний банк	Державний кредит	агентські послуги уряду з розміщення державних цінних паперів
	бюджет держави	організація касового виконання
	міжнародні фінансові відносини	Проведення міжнародних розрахунків держави
Комерційні банки	банківська система	Здійснення банківських операцій
Міжбанківська валютна біржа	валютний ринок	Купівля-продаж валюти і визначення валютних курсів
Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку	ринок цінних паперів	Реєстрація випуску цінних паперів (крім державних); ліцензування діяльності фінансових посередників; регулювання операцій з цінними паперами: нагляд за діяльністю суб'єктів ринку
Фондова біржа	ринок цінних паперів	Забезпечення первинного і вторинного ринку цінних паперів
Фінансові посередники	ринок цінних паперів	Виконання доручень емітентів з випуску цінних паперів та інвесторів з питань їх придбання
Пенсійний фонд	фонд цільового призначення на пенсійне забезпечення	Акумуляція коштів фонду, нарахування та виплата пенсій і допомог

Як видно з наведеного розподілу повноважень фінансових органів та інститутів, основна увага в системі управління зосереджена на бюджеті держави. Це цілком природно, оскільки саме в ньому концентруються фінансові потоки та зв'язки.

Центральне місце в управлінні фінансами займає *Міністерство фінансів*. Саме на нього покладені завдання загального керівництва всією фінансовою системою країни. Основними його функціями є :

- вироблення основ і напрямів фінансової політики держави та розробка заходів щодо їх реалізації;
- організація бюджетного процесу, складання проекту Державного бюджету та його виконання після затвердження Верховною Радою України;
- здійснення заходів з мобілізації коштів через систему державного кредиту та управління державним боргом;
- організаційне регулювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання через встановлення правил здійснення фінансових операцій, форм фінансових документів, порядку і стандартів ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності;
- організація функціонування ринку цінних паперів;
- забезпечення фінансових відносин держави з іншими країнами, міжнародними організаціями і фінансовими інститутами;

- організація і здійснення фінансового контролю в країні.